

A nemzetközi sajtót figyelve szinte minden újság cikkezik a termesztő közegek körül történt változásokról. A magyar kertészek számára egyelőre nem életbevágó kérdés, hiszen semmilyen korlátozás nincs életben a felhasználásra vonatkozóan. Előbb-utóbb azonban biztosan hallani fogunk róla.

Amint a kiotói egyezményt aláírták, úgy könnyen előfordulhat, -különösen uniós tagként- hogy Magyarország is csatlakozik a tőzegfelhasználás csökkentését célzó egyezményhez.

Hazánkban nagyon sokféle tőzeg van forgalomban. A konténeres termesztéshez a rostos, kevés kotut tartalmazók a legalkalmasabbak. Hazánkban az osli tőzeg kivételével, 6-7 pH-értékek közötti síkláptőzégeket lehet beszerezni. Ezeket tisztán ritkán használják, általában keverik egyéb adalékanyagokkal. A mészkerülő növényekhez értelemszerűen a savanyú tőzégeket használják. A hazai tőzegterületek csökkenése miatt tőzegimportra vagyunk utalva, ezért a tőzeg behozatalt súlytó szigorítások a termesztőket érzékenyen érintik.

Tőzegterületek, és felhasználás számokban:

A Föld teljes tőzegterülete 400 millió ha. Ebből az ember 28 millió tonna tőzeget aknázik ki évente, melynek 2/3-a energiatermelési célokra kerül felhasználásra. Az éves kitermelt mennyiséggel kb. azonos mennyiségű tőzeg termelődik újra a földön egy év alatt.

Más források szerint az éves kiaknázott mennyiség 200 millió m³; az egy évben újratermelődő mennyiség pedig eléri a 600 millió m³-t.

Európa tőzegterületei kb. 95.700.000 ha területet foglalnak el, mely a világ tőzegkészletének a 25 %-át jelenti. Ebből 350.000 ha területet használnak tőzegkitermelésre (0.4%).

Angliában 1.6 millió ha a tőzegterület nagysága.

A számokból a laikusok is jól láthatják, de pártatlan szakértők is állítják hogy a tőzegterületek nem ritkák, és veszély sem fenyegeti őket.

A tőzegfelhasználás körüli viták kirobbanását a következők indították

A tőzegláp élőhelyek miatt aggódó környezetvédő csoportoktól érkező nyomás hatására lépett életbe az a pár éve megfogalmazott célkitűzés, miszerint 2005-re 40 %-al, és 2010-re 90 %-al kell a kertészetekben felhasznált tőzeg mennyiségét csökkenteni, más közegekre való áttéréssel. Tehát 2010-ben a termesztett vágott virágok és cserepes dísznövények 90 %-át valamilyen tőzeg-

mentes közegben kell termesztetni. Nagyobb kereskedők a forgalmazókkal, és a kertészfelvásárlókkal együttműködve próbálják a kormány által kitűzött célokat a saját üzletmenetükben megvalósítani.

Az idézett adat, mely szerint 2010-re 90 % os csökkenést kellene elérni, az angliai érintettek szerint egyszerűen képtelenség. "Semmilyen célkitűzés nem igazolható, mely elérhetetlen, önkényes, és költséges, valamint pozitív megkülönböztetéshez vezet. Költséges a kormánynak, költséges az ágazatnak, és a termelési költségek emelése csökkenti a hatékonyságot a tengerentúli versenytársakkal szemben." Az angol kormány előírásának hatása messzire nyúlik, nemcsak a szigetország termesztőit, hanem exportőröket, elsősorban a hollandokat is érinti.

Egy sor holland vállalat köztük a Flora Holland, valamint a holland termesztő közeg előállítók egyesülete és a cserepes dísznövénytermesztők összefogásával indult útnak az a széleskörű kutatási program, mely tőzegmentes közegek keresésével foglalkozik. A kutatási programra azért van nagy szükség, mert a más helyettesítő közegeken termesztett növények tartósságáról csekély ismeretanyag áll a rendelkezésre. A holland terméktanács is szerepel a program támogatói között.

Svájc az angolokhoz hasonlóan tőzegmentes termékek előállítását követeli.

Forrás: www.peatproducers.co.uk
Kivonatolta: Treer András

A kókusz

A tőzeg helyettesítésére az egyik lehetséges alternatíva a kókuszrost.

A különböző kókuszfelhasználó iparágaknak köszönhetően a kókuszháncs mindig elérhető lesz. A kókuszrostot a kókuszdió héjából állítják elő. A kókusz olaj kivonásával foglalkozó vállalatok számára a kókuszdió héja melléktermékként jelentkezik. A rost kertészeti felhasználása széles körben elfogadott, elsősorban rózsatermesztők, de egyre inkább számos más termesztő között is. A kókuszrost elsősorban Sri Lanka, Elefántcsontpart, Indonézia, Malajzia, vagy a Fülöp-szigetek vidékéről származik. Előnye a tőzeggel szemben, hogy egész évben elérhető a folyamatos szüret miatt, gyorsan újratermelődik, és mivel a kozmetikaiipar, és az élelmiszeripar is felhasználja a diót, a melléktermékként jelentkező héj elérhetősége a jövőben is biztosított.

A kókuszdió héját szervesen közegekben először az 1980-as években kezdték használni, amikor a termesztő berendezések talajába telepített rózsá esetében a betegségek felszaporodása miatt egyedi közegben történő termesztésre kellett áttérni. Az átállást az is elősegítette, hogy a holland kormány a talaj

kémiai fertőtlenítését is betiltotta. A kókuszrost hasznos közegnek bizonyult a gyors gyökérnövekedés és növényfejlődés miatt. Manapság a holland rózsatermesztésnek (900 ha) az egy harmada kókuszroston zajlik. Felhasználása más dísznövények termesztői között is terjed. Legro Potgrond holland kókuszrost előállító szerint a kókuszrost levegő átjárhatósága az egyik tényező, mely elősegíti a növény közegbeni fejlődését. A kókuszrostok fizikai tulajdonságai különbözőek lehetnek, melynek függvényében változik a közeg levegő átjárhatósága. Például minél idősebb a kókuszrost annál finomabb a szerkezete, kevesebb levegőt tud raktározni, és több vizet tud tartani, mint a durvább szerkezetű rost. A rózsá általában fiatalabb, durvább szerkezetű, jó levegő kapacitással rendelkező közeget szereti jobban. A különböző közegek miatt fontos tudni, hogy mely növény milyen szerkezetű rostot igényel. A magasabb nedvességigényű növények a fiatalabb, finomabb szerkezetű, kisebb levegő-, és nagyobb vízmegtartó képességgel rendelkezőt kedvelik. A kókuszrost a fizikai tulajdonságainál fogva a növény fejlődése közben szabályozza a felvehető víz mennyiségét.

A kókuszrost előállító üzemek legtöbbje a termesztő igényei szerinti rostot képes előállítani. Kapható kimosott, kisebb talajtartalmú rost, tápanyaggal dúsított, stb. A kókuszrost az egyik legigéretesebb helyettesítő terméke a Sphagnum tőzegnek. A kókuszrost minősége nagyban függ az eredetétől, sajnos az elmúlt évek bizonytalan származású termékei rossz fényt vetettek rá. A holland RHP olyan minőségbiztosítási program, amely a legfontosabb követelményeket fogalmazza meg a kókuszrosttal szemben. Ezek: sótartalom, gyom, és magmentes, stabil fizikai paraméterekkel kell rendelkeznie. Ezen minőségi követelmények eléréséhez zárt láncú előállításra van szükség. A holland kormány támogatásával egy megvalósíthatósági vizsgálat keretében mini feldolgozó üzem létesült Ázsiában. A feldolgozási folyamat a következő: a kókuszrostot először mossák, majd vizes tartályokban kezelik. A nedves előkezelt kókuszrostot átszivattyúzzák egy mechanikus présbe, ahol a rostok sérülése nélkül kisajtolják a vizet. A kókuszrostot ezután tárolóedényekbe szállítják, ahol a felhasználás függvényében komposztálják hetekig vagy hónapokig. A bálákba tömörítés előtt légszárításon esik át kb. 80 C°-on, melyhez a forró levegőt részben a napenergia segítségével, párhuzamos fekete, illetve hővisszaverő panelek között a levegő csapdázásával állítják elő.

Forrás: *Flowertech Vol. 6 No.5, 2003;*
Kivonatolta: Treer András